

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЮСТИЦІЇ ТА ВНУТРІШНІХ СПРАВ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність – 293 «Міжнародне право»
Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»
Статус дисципліни – за вибором студента
Рік набору – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 23 с.

Розробник

Петришин Олег Олександрович – доцент кафедри права Європейського Союзу
кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка
юридичних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 1 від 1 вересня 2017р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
Права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

І. В. Яковюк

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	11
5.1. Теми лекційних занять.....	11
5.2. Теми практичних занять.....	12
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання..	14
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу в сфері юстиції та внутрішніх справ» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини» Спеціальність – 293 «Міжнародне право» Спеціалізація – «Міжнародне право» Рівень освіти – перший (бакалаврський)	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 4		Рік підготовки: 3-4-й	Рік підготовки: 3-4-й
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 150		5-8	5-8
		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-6, самостійної роботи студента – 4-5.		32/24 год.	4 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		32/26 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		86/100 год.	138 год.
	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	

Мета навчальної дисципліни – формування знань та забезпечення розуміння змісту простору свободи, безпеки та правосуддя ЄС, його правової та інституційної основи, цілей, завдань, внутрішнього та зовнішнього аспекту його практичної реалізації.

Завдання:

- усвідомлення теоретичних та історико-правових основ створення та еволюції простору свободи, безпеки та правосуддя в Європейському Союзі;
- набуття умінь з орієнтування в основних актах первинного та вторинного права Європейського Союзу щодо регулювання простору свободи, безпеки та правосуддя;
- опанування основних повноважень Європейського Союзу та держав-членів у сфері забезпечення функціонування Простору;
- формування системи теоретичних знань щодо місця, ролі та взаємозв'язків досліджуваного набору політик з іншими сферами внутрішньої та зовнішньої діяльності Європейського Союзу;
- оволодіння теоретичними знаннями щодо стану інтеграції України до Простору та інших аспектів співпраці ЄС з третіми державами;
- розвиток системи знань щодо характерних особливостей міжінституційної та міжагенційної взаємодії в рамках реалізації Простору у зазначених сферах;
- розуміння специфіки впливу кризових явищ глобального та регіонального

характеру на подальший розвиток та реформування Простору.

Преквізити: «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу».

Кореквізити: «Історія Європейської інтеграції», «Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю», «Інституційне право Європейського Союзу».

Постреквізити: «Європейська конвенція з прав людини та практика її застосування», «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом».

Мова навчання – українська, англійська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- системно розуміти сутність, зміст, основні характеристики нормативно-правового забезпечення простору свободи, безпеки та правосуддя Європейського Союзу в його внутрішньому та зовнішньому проявах;

- демонструвати високий рівень обізнаності щодо структурно-логічного зв'язку між цінностями, цілями та завданнями простору свободи, безпеки та правосуддя, актами Європейського Парламенту та Ради ЄС, що деталізують їх положення та заходами, що впроваджуються Європейською Комісією в рамках виконання контрольної функції;

- надавати оцінку ефективності роботи агенцій (та інструментів), діяльність та використання яких направлена на реалізацію керівних принципів та впровадження положень актів первинного і вторинного права Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ;

- освоїти практичні навички щодо роботи з правовими позиціями структурних підрозділів Суду справедливості Європейського Союзу (пошук, аналіз змісту, оцінка впливу) в рамках досліджуваної практики;

- проявляти здатність до критичного аналізу кризових чинників і факторів, що формують вектори сучасного розвитку Простору, та використовувати прогностичний метод для підготовки оцінок ризиків (risk assessment) у всіх сферах його реалізації;

- впроваджувати у науковій та професійно-практичній діяльності європейські стандарти міжінституційної та міждержавної взаємодії в рамках прикордонного, міграційного, правоохоронного та судового співробітництва, правозахисної діяльності;

- демонструвати знання та розуміння нормативних основ та практичних моментів інтеграції України до простору свободи, безпеки та правосуддя в процесі адаптації вітчизняного законодавства до *acquis* Європейського Союзу в рамках впровадження закріпленого в Конституції України курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію;

- володіти навичками розширеного тлумачення сучасних тенденцій в Європейському Союзі щодо захисту, забезпечення та реалізації прав та свобод людини, становлення прав IV покоління, новел щодо впровадження гендерної рівності.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК - 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК - 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.

Спеціальних компетентностей:

СК - 3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.

СК - 8. Здатність тлумачити міжнародно-правові звичаї, міжнародні договори, односторонні міжнародно-правові акти держав, резолюції міжнародних міжурядових організацій та міжнародних міжурядових конференцій.

СК - 9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.

СК - 13. Знання і розуміння історії, природи та правового статусу Європейського Союзу.

СК - 14. Розуміння джерел права Європейського Союзу та знання ключових рішень Суду справедливості Європейського Союзу.

СК - 17. Здатність визначати механізми міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю.

СК - 18. Здатність здійснювати аналіз механізмів підтримання міжнародного миру і безпеки на універсальному і регіональному рівнях.

СК - 23. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, розробляти міжнародно-правову позицію в інтересах держави.

Програмних результатів навчання:

ПРН - 4. Демонструвати знання джерел міжнародного права як результату процесу міжнародної правотворчості.

ПРН - 16. Аналізувати правову систему Європейського Союзу та практику Суду справедливості Європейського Союзу.

ПРН - 17. Інтерпретувати механізми міжнародно-правового співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами, у тому числі з Україною.

ПРН - 19. Аналізувати й оцінювати обставини справи, кваліфікувати правовідносини.

ПРН - 21. Визначати межі правосуб'єктності юридичних і фізичних осіб, об'єднань, громадських організацій у конкретних правовідносинах.

ПРН - 23. Демонструвати здатність до праці в міжнародно-правовому контексті.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Історія створення, сучасний стан та напрями розвитку простору свободи, безпеки та правосуддя

Тема 1. Історичні передумови та чинники створення простору свободи, безпеки та правосуддя.

Передумови поглиблення міждержавного співробітництва у сфері юстиції та внутрішніх справ. Група TREVI: правова основа та напрями діяльності. Правосуддя та внутрішні справи за Маастрихтським договором.

Створення прообразів спеціальних утворень Європейського Союзу у сфері правоохоронного співробітництва: про-Євроюсту та Підрозділу Європолу з боротьби з незаконним обігом наркотиків.

Тема 2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.

Тамперська програма (1999 р.), Гаазька програма (2004 р.), Стокгольмська програма (2009 р.), пост-Стокгольмські принципи та напрями діяльності ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя. Правова регламентація простору свободи, безпеки та правосуддя.

правосуддя в первинному праві ЄС (розділ V Договору про функціонування Європейського Союзу (статті 67 – 89).

Формування основоположних принципів та встановлення напрямів реалізації простору свободи, безпеки та правосуддя ЄС Європейською Радою. Діяльність Європейського Парламенту та Ради ЄС щодо нормативної деталізації та супроводу Простору. Контроль за реалізацією та впровадженням політик Простору (та діяльністю агенцій) Європейською Комісією. Вплив правових позицій та практики Суду справедливості Європейського Союзу на зміну векторів реалізації відповідних політик.

Тема 3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.

Передумови та чинники, що формують принципово нові вектори та корегують курс розвитку Простору. Сучасні доктринальні розробки, на яких базуються пріоритети розвитку Простору. Розширення зон реалізації зовнішнього аспекту реалізації Простору: поглиблення співробітництва з третіми державами та міжнародними організаціями. Політичні та економічні передумови зменшення обсягів міждержавного партнерства в рамках Простору.

Модуль 2. Правоохоронне та судове співробітництво в рамках ЄС та з третіми державами.

Тема 4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.

Поліцейська та судова співпраця держав-членів Європейського Союзу: порівняльна характеристика допросторової діяльності та поглиблення співпраці в межах Простору.

Міжнародні договори щодо співробітництва у сферах правоохоронної та судової співпраці. Нормативне та інституційне забезпечення інтеграції держав-членів до Простору у сегменті правоохоронного та судового співробітництва.

Особливості застосування окремих положень ДФЄС щодо правоохоронної та судової співпраці деяких країн-членів ЄС: механізм використання відходу від положень (*opt-outs*).

Тема 5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.

Правовий, еволюційний та функціональний аналіз положень розділу V Договору про функціонування Європейського Союзу.

Правова регламентація діяльності Європолу: Конвенція про Європол від 26 липня 1995 року, Рішення Ради ЄС (2009/371/ІНА, 2009/934/ІНА, 2009/935/ІНА, 2009/936/ІНА, 2009/968/ІНА). Діяльність Європолу в рамках сучасного Регламенту Європарламенту та Ради ЄС про Агентство Європейського Союзу з питань правоохоронного співробітництва.

Створення Євроюсту на основі Рішення Ради ЄС від 28 лютого 2002 року «Про створення Євроюсту з метою посилення боротьби з серйозною злочинністю». Сучасна правова основа діяльності Євроюсту (Регламент Європарламенту та Ради ЄС від 14 листопада 2018 року «Про Агентство Європейського Союзу з питань співпраці у кримінальному судочинстві (Євроюст)».

Започаткування Офісу Європейського Прокурора (Європрокуратури) відповідно до

ст. 86 ДФЄС та Регламенту Ради ЄС від 12 жовтня 2017 року «Про впровадження посиленої співпраці щодо створення Європейської прокуратури».

Правоохоронна та судова співпраця між Україною та Європейським Союзом.

Тема 6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.

Інформаційна система Європолу. Спеціальні підрозділи Європолу (центр протидії кіберзлочинам, центр протидії торгівлі людьми, контр-терористичний підрозділ, підрозділ з контролю за злочинністю у сфері інтелектуальної власності, центр з протидії економічним та фінансовим злочинам).

Європейська судова мережа. Європейський ордер на арешт. Європейський судовий ордер. Європейський ордер про розслідування.

Роль Європейського поліцейського коледжу (CEPOL) у забезпеченні правоохоронного співробітництва в рамках ЄС.

Модуль 3. Прикордонна, міграційна політика та політика надання притулку в межах простору свободи, безпеки та правосуддя.

Тема 7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку.

Правова регламентація захисту зовнішніх кордонів за договірним правом Європейського Союзу (ст. 3(2), 4(2) ДЄС, ст. 67, 71, 73, 77, 80 ДФЄС). Значення Амстердамського договору щодо зміни підходів до регулювання питань прикордонного контролю.

Міжнародні угоди, що застосовуються при встановленні політики захисту зовнішніх кордонів та міграції в рамках Європейського Союзу. Європейська конвенція про захист прав та основоположних свобод. Конвенція ООН про права дитини. Конвенція ООН про статус біженців. Конвенція ООН з морського права. Конвенція з пошуку і рятуванню на морі.

Дублінський регламент, перегляд та доповнення його положень.

Практичний аспект реалізації Шенгенського права (Schengen acquis) в діяльності агенцій ЄС у цій сфері.

Тема 8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку.

Правова основа, внутрішня структура та ключові аспекти діяльності Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони (Frontex).

Європейське бюро з підтримки надання притулку (EASO): правове підґрунтя та практичні аспекти діяльності.

Інструментальне та системне забезпечення діяльності агенцій ЄС у сфері забезпечення зовнішніх кордонів та впровадження політики міграції. Шенгенська інформаційна система. Візова інформаційна система. EuroDAC. Система в'їзду/виїзду (EES). Європейська система туристичної інформації та авторизації (ETIAS).

Тема 9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.

Міграційна криза Європейського Союзу 2015 року: причини, наслідки, перегляд існуючих підходів та систем (збільшення повноважень відповідних агенцій, фінансування). Можливості держав членів щодо посилення зовнішнього прикордонного та введення тимчасового внутрішнього контролю.

Обмеження свободи пересування та посилення правил міграції в цілях забезпечення безпеки громадян Європейського Союзу в контексті боротьби з розповсюдженням пандемії COVID-19 та можливих майбутніх її ітерацій.

Розширення зовнішнього аспекту реалізації політики щодо захисту кордонів та політики надання притулку. Співпраця між Європейським Союзом та Україною у цій сфері.

Модуль 4. Забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі: правова, інституційна та агенційна основа.

Тема 10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав.

Гарантування фундаментальних прав за договірним правом Європейського Союзу (Договір про Європейський Союз, Договір про функціонування Європейського Союзу, Хартія європейського союзу про основні права).

Забезпечення фундаментальних прав в рамках Європейського Союзу за міжнародними угодами (Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція про захист прав та основоположних свобод, Європейська соціальна хартія (переглянута), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права).

Тема 11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі.

Роль інституцій та органів Європейського Союзу щодо забезпечення фундаментальних прав людини (роль Європарламенту та Ради ЄС, контрольна функція Єврокомісії в контексті захисту фундаментальних прав, значення практики та правових позицій Суду справедливості Європейського Союзу). Діяльність Євроомбудсман. Європейський інспектор із захисту даних.

Європейська агенція з фундаментальних прав (FRA). Європейський інститут із гендерної рівності (EiGE).

Тема 12. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі. Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.

Історична ретроспектива та сучасний стан проблематики приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод: теоретичний вимір та практичні аспекти. Еволюція та становлення IV покоління прав людини в Європейському Союзі.

Захист персональних даних в Європейському Союзі.

Проблеми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері прав людини.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
Л		ПЗ	СРС	Л		ПЗ	СРС	
Модуль 1. Історія створення, сучасний стан та напрями розвитку простору свободи, безпеки та правосуддя								
1. Історичні передумови та чинники створення простору свободи, безпеки та правосуддя.	8	2	2	4	8			4
2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.	8	2	2	8	8	1	2	6
3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.	8	2	2	6	8			8
<i>Разом</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>18</i>	<i>39</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>36</i>
Модуль 2. Правоохоронне та судове співробітництво в рамках ЄС та з третіми державами								
4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.	10	2	2	10	12	1	2	12
5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.	10	2	2	8	12			10
6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.	10	2	2	10	10			10
<i>Разом</i>	<i>40</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>28</i>	<i>59</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>54</i>
Модуль 3. Прикордонна, міграційна політика та політика надання притулку в межах простору свободи, безпеки та правосуддя.								
7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку	10	2	2	10	10			8
8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку.	10	2	2	8	8	1	2	8
9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.	10	2	2	10	12			8
<i>Разом</i>	<i>40</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>28</i>	<i>27</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>24</i>
Модуль 4. Забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі: правова, інституційна та агенційна								
10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав	10	2	2	10	10			8
11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі	10	2	2	8		1	2	8

12. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі. Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.	12	2	4	8				8
<i>Разом</i>	<i>40</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>24</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150/ 5,0	24	26	100	150 /5,0	4	8	138

5. Теми лекційних і практичних занять.

5.1. Теми лекційних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Історія створення, сучасний стан та напрями розвитку простору свободи, безпеки та правосуддя			
1. Історичні передумови та чинники створення простору свободи, безпеки та правосуддя.	1. Історичні передумови та чинники створення простору свободи, безпеки та правосуддя.	2	
2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.	2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.	2	1
3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.	3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.	2	
Модуль 2. Правоохоронне та судове співробітництво в рамках ЄС та з третіми державами			
4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.	4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.	2	1
5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.	5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.	2	
6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.	6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.	2	
Модуль 3. Прикордонна, міграційна політика та політика надання притулку в межах простору свободи, безпеки та правосуддя.			

7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку	7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку	2	
8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку.	8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку	2	1
9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.	9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.	2	
Модуль 4. Забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі: правова, інституційна та агенційна основа.			
10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав	10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав	2	
11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі	11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі	2	1
12. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі. Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.	12. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі. Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.	2	
<i>Усього</i>		24	4

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Історія створення, сучасний стан та напрями розвитку простору свободи, безпеки та правосуддя			
1. Історичні передумови та чинники створення простору	1. Історичні передумови та чинники створення простору	2	

свободи, безпеки та правосуддя.	свободи, безпеки та правосуддя.		
2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.	2. Правова та інституційна основа простору свободи, безпеки та правосуддя.	2	2
3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.	3. Сучасні реформи та напрями розвитку політики ЄС у сфері простору свободи, безпеки та правосуддя.	2	
	Виконання підсумкового тестового завдання за змістом модуля.		
Модуль 2. Правоохоронне та судове співробітництво в рамках ЄС та з третіми державами			
4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.	4. Правоохоронне співробітництво в межах Простору: внутрішній та зовнішній аспект.	2	2
5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.	5. Організаційно-правові засади діяльності Європолу, Євроюсту та Європрокуратури.	2	
6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.	6. Інструменти реалізації політики ЄС у сфері правоохоронного співробітництва.	2	
	Виконання підсумкового тестового завдання за змістом модуля.		
Модуль 3. Прикордонна, міграційна політика та політика надання притулку в межах простору свободи, безпеки та правосуддя.			
7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку	7. Нормативна складова політики ЄС у сфері захисту зовнішніх кордонів, міграції та надання притулку	2	
8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку.	8. Основні агенції ЄС, що здійснюють внутрішнє та зовнішнє забезпечення реалізації прикордонної, міграційної політики та політики надання притулку.	2	2
9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.	9. Еволюція підходів ЄС у сфері захисту кордонів, міграції та надання притулку під впливом глобальних та регіональних кризових явищ.	2	

	Виконання підсумкового тестового завдання за змістом модуля.		
Модуль 4. Забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі: правова, інституційна та агенційна основа.			
10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав	10. Нормативно-правова основа політики ЄС щодо забезпечення фундаментальних прав	2	
11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі	11. Інституційне та агенційне підґрунтя забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі	2	2
12. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі.	12.1. Новели та виклики щодо забезпечення фундаментальних прав в Європейському Союзі.	2	
Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.	12.2. Проблеми імплементації сучасних праволюдних доктрин ЄС в законодавство України.	2	
<i>Усього</i>		26	8

6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу в сфері юстиції та внутрішніх справ» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких *засобів*: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань, підготовка і захист доповіді за ініціативи студента, есе, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за трьохбальною шкалою (0, 1, 2). За результатами практичних занять із кожного з чотирьох модулів розраховується загальна кількість набраних балів (максимально – 8 балів за модуль), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (есе, реферат, тези, наукова стаття тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль				Самостійна	Іспит	Підсумкова
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль №4			
max 8	max 8	max 8	max 8	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Право Європейського Союзу в сфері юстиції та внутрішніх справ»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми та виконання підсумкового тестового завдання, можливі окремі несуттєві недоліки.
	6 - 7	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	4 - 5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2 - 3	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0-1	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка самостійної роботи студента	Max 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	6 - 7	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	4 - 5	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	3	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	2	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0 - 1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з

		дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
50		1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
45		1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
40		1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
35		1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
Min 0		1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу в сфері юстиції та внутрішніх справ»:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 - 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	80 - 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 - 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	70 - 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 - 69

FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	Не зараховано	35 - 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	Не зараховано	0 - 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1 Нормативно-правові акти

1. Consolidated version of the Treaty of the functioning of the European Union (2012). URL: <https://bit.ly/3uSpMtL>.
2. Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office ('the EPPO'), O.J. L 283, 31.10.2017. URL: <https://bit.ly/3c4eyKd>.
3. Directive (EU) 2016/1919 of the European Parliament and of the Council of 26 October 2016 on legal aid for suspects and accused persons in criminal proceedings and for requested persons in European arrest warrant proceedings, O.J. L 297, 4.11.2016. URL: <https://bit.ly/3uVeGUC>.
4. Directive (EU) 2016/343 of 9 March 2016 on the strengthening of certain aspects of the presumption of innocence and of the right to be present at the trial in criminal proceedings, O.J. L 65, 11.3.2016. URL: <https://bit.ly/3uUut6c>.
5. Directive 2014/41/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 regarding the European Investigation Order in criminal matters, O.J. L 130, 1.5.2014. URL: <https://bit.ly/3beACCE>.
6. European Council: Strategic Guidelines for Justice and Home Affairs (2016) URL: <https://bit.ly/2NXQnVu>.
7. Opinion 904/2017, of the Venice Commission "On the Laws of the Supreme Court, Ordinary Courts and National Council of the Judiciary" of 11 December 2017. URL: <https://bit.ly/3uQSvPF>.
8. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA COM(2008) 20/05/08. URL: <https://bit.ly/30d20ud>.
9. Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA URL: <https://bit.ly/3sMBQuD>.
10. Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (2013). URL: <https://bit.ly/2PynqA7>.
11. Tampere programme (1999). URL: <https://bit.ly/3kJzLNt>.
12. The Hague programme: strengthening freedom, security, and justice in the European

Union (2005). URL: <https://bit.ly/3c3zeBO>

13. The Schengen acquis - Agreement between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany, and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders (2000). URL: <https://bit.ly/3e6Q8SX>.

14. The Stockholm Programme - An open and secure Europe serving and protecting the citizens (2009). URL: <https://bit.ly/2NQ1I21>.

15. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 15. Ст. 1028.

16. Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2017. № 759. Офіційний вісник України. 2017. № 84. Ст. 2565.

17. Рекомендації для Українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. Київ , 2018. URL: <https://bit.ly/3uPVRIT>.

18. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14.12.2016 р. URL: <https://bit.ly/3088v1D>.

19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з другої сторони, 2014. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Ст. 212.

20. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції від 27.06.2016 р. URL: <https://bit.ly/38q3jL9>.

7.2 Основна література

21. Boswell C. The «External Dimension» of EU Immigration and Asylum Policy. *International Affairs*. 2003. №79.

22. Bunyan, T., 2017. TREVI, Europol and the European State. URL: <http://www.statewatch.org/news/handbook-trevi.pdf>.

23. Eleonora Bianchini, M., 2017. Free movement of organised crime in Europe. *Euobserver.com*. URL: <https://euobserver.com/justice/138535>.

24. Lavenex S. *Justice and Home Affairs and the EU's New Neighbours: Governance Beyond Membership?. The Area of Freedom, Security and Justice in the Enlarge Europe* / Ed. Henderson K. - Palgrave Macmillan, 2005.

25. Mitsilegas, V., J. Monar, and W. Rees. 2003. *The European Union and internal security: Guardian of the people?* Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan. URL: <http://doi.org/10.1057/9780230504387>

26. Niemann, A. 2008. Dynamics and countervailing pressures of visa, asylum and immigration policy treaty revision: Explaining change and stagnation from the Amsterdam IGC to the IGC of 2003–04. *Journal of Common Market Studies* 46.3: 559–591. URL: <http://10.1111/j.1468-5965.2008.00791.x>.

27. Trauner, F., and A. Ripoll Servent, eds. 2015. *Policy change in the Area of Freedom, Security and Justice: How EU institutions matter*. London: Routledge.

28. Алексєєнко І. Г. Особливості конституційного судового процесу органів конституційної юстиції Європейської моделі: порівняльно-правовий аналіз. *Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ*. Д., 2003. № 1. С. 30–38.

29. Вербенський М. Г. Позитивний досвід підвищення кваліфікації та професійної підготовки вищого керівного складу поліції окремих країн Європейського Союзу. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ України. 2007. № 1. С. 157–164.
30. Волеводз А. Европейская полицейская организация в свете Лиссабонского договора. Уголовное право. 2011. № 2. С. 114–120.
31. Волеводз А. Правовые основы организации и деятельности Европола после Лиссабонского договора. Право і безпека. 2011. № 1. С. 14–19.
32. Галаван З. С. Функціонування системи досудового слідства у державах – членах Європейського Союзу. Публічне право. 2012. № 3. С. 218–225.
33. Григоренко Є. І. Міністерство внутрішніх справ як головний орган управління поліцією у державах Європейського Союзу (на прикладі Франції, Німеччини, Польщі). Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.: Серія "Право". 2011. № 988. С. 44–47.
34. Грицаєнко Л. Органи Європейського Союзу з боротьби зі злочинністю та правові засади їх співробітництва з Україною. Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 1. С. 91–95.
35. Гудзь Т. І. Компетенція муніципальної поліції в країнах Євросоюзу: огляд політико-правової практики. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна Серія "Право". 2009. № 872 ;, Вип. 6. С. 163–166.
36. Дзюбій О. Правові та інституційні засади співробітництва України і ЄС у сфері юстиції внутрішніх справ. Право України. 2006. № 1. С. 136–139.
37. Дір І. Ю. Правові аспекти становлення "простору свободи, безпеки та юстиції" у розширеному ЄС. Держава і право. Юридичні і політичні науки. К., 2007. Вип. 35. С. 559–564.
38. Ірінеєва В. Євроюст у системі кримінально-правового співробітництва Європейського Союзу. Віче. 2012. № 10. – С. 15–17.
39. Ірінеєва В. Європейська прокуратура в архітектоніці системи кримінальної юстиції Європейського Союзу. Вісник прокуратури. 2012. № 7. С. 118–125.
40. Киселев А. К. Общественность и полиция в Европе: опыт последнего десятилетия. Административное право и процесс. 2012. № 11. С. 54–58.
41. Кубаєнко А. В. Поліція в країнах ЄС та органи внутрішніх справ України: досвід та проблеми. Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матеріали наук.-практ. конф., Одеса, 10 квіт. 2009 р. О., 2009. С. 214–215.
42. Курко М. Н. Організаційно-правові засади спільної політики України та Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ. Право і безпека. 2004. № 3. С. 25–30.
43. Лапкін А. В. Правові основи організації і діяльності органів координації боротьби зі злочинністю в Європейському Союзі (на прикладі Європол та Євроюст). Мова і сучасні тенденції юридичної науки очима молодих вчених : зб. тез доп. та наук. повідомл. круглого столу. Харків, 16 квіт. 2009 р. Х., 2009. С. 35–39
44. Макаруха З. М. Правовий аналіз структури, завдань, сфери діяльності та порядку роботи Євроюсту. Вісник Академії адвокатури України. 2009. № 3. С. 129–135.
45. Макаруха З. М. Правові механізми боротьби зі злочинністю та запобігання їй у рамках Європейського Поліційного Офісу (Європолу). Актуальні проблеми держави і

права. О., 2010. Вип. 55. С. 535–541.

46. Макаруха З. Правове регулювання розвитку простору свободи, безпеки та юстиції в рамках ЄС: реформи Лісабонського договору 2007 року. Право України. 2010. № 11. С. 188–193.

47. Макаруха З. Феномен простору свободи, безпеки та юстиції у праві Європейського Союзу: концептуальна база. Європейське право. 2012. № 1. С. 90–96.

48. Муравйов В. Правові засади функціонування простору свободи, безпеки та юстиції Європейського Союзу. Віче. 2011. № 10. С. 17–20.

49. Передерій О. С. Європейське поліцейське відомство в інституціональному механізмі Європейського Союзу: історичні передумови створення, порядок формування, компетенція. Право і безпека. 2010. № 2. С. 34–38.

50. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – вид. 2-ге, випр. – Харків : Право, 2020. С. 123 – 125.

51. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2019. – 360 с.

52. Родионов К. С. Европол: правовая природа. Государство и право. 2013. № 5. С. 84–94.

53. Стрельцова О. В. Організаційний механізм Європейського Союзу в сфері спільної кримінальної політики. Юридична наука. 2011. № 4/5. С. 185–191.

54. Федченко О. Структура поліцейських органів держав ЄС та правове регулювання їх діяльності. Актуальні проблеми управління та службово-оперативної діяльності органів внутрішніх справ у сучасний період розвитку державності України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 26 жовт. 2007 р. К., 2008. – С. 72–77.